



27.1.2015

Sotep/7

## 7

### Kotihoidon asiakkaiden ateriavaihtoehdot ja -maksut vuonna 2015

Pöydälle 13.01.2015

HEL 2014-015373 T 06 07 05

#### Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää, että kotihoidon asiakkaiden ruokailuun kuuluvista sekä kylmistä että kuumista kotiaterioista toimitetaan 1.2.2015 alkaen pääruoan, tuorelisäkkeen sekä jälkiruoan sisältävä ateria. Lisäksi sotainvalidien ateriakokonaisuus säilyy ennallaan.

Lisäksi lautakunta päättää korottaa 1.1.2015 alkaen aterian hintaa 0,70 euroa/ateria ja kuljetusmaksua 0,50 euroa/ kuljetuskerta.

#### Esittelijän perustelut

Kotihoidon asiakkaiden ruokailu järjestetään ensisijaisesti ateriapalveluna, joka on sosiaalihuoltolain mukaista, tarveharkintaista, ei-tulosidonnaista kotihoidon tukipalvelua. Kotihoidon asiakkaaksi päädytään yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Kotiateriaan sisältyy tilaukseen pohjautuva valmiin annospakatun aterian toimittaminen asiakkaan kotiin. Tavoitteena on asiakkaiden oikea ja riittävä ravitseminen, mikä tukee toimintakyvyn säilyttämistä.

Sosiaali- ja terveystoimisto hankkii kotiaterioita Palmia-liikelaitokselta ja Menumat Oy:ltä.

Palmia toimittaa tuotantokeittiössään valmistetut kotiateriat asiakkaille kotiin kuljetettuina, kuumina tai kylminä. Kuumat ateriat toimitetaan asiakkaalle päivittäin, kylmät kaksi kertaa viikossa. Asiakas on voinut valita kolmesta sisällöltään ja hinnaltaan erilaisesta ateriakokonaisuudesta, jotka ovat:

1. Pääruoka, salaatti/täysmehu, jälkiruoka sekä leipä, levite ja ruoka-juoma. Asiakas on maksanut 7 euroa/ateria.
2. Pääruoka, salaatti/täysmehu, leipä, levite ja ruokajuoma. Asiakas on maksanut 6,30 euroa/ateria.
3. Pääruoka, salaatti/täysmehu ja jälkiruoka. Asiakas on maksanut 6,30 euroa/ateria.



Lisäksi sotainvalideille on tarjolla ateriakokonaisuus, joka sisältää tuoremehun, pääruoan, tuorelisäkkeen, jälkiruoan, maidon, leivän ja leipärasvan. Maksu tapahtuu lounassetelillä.

Edellä mainituista vaihtoehtoista 1 - 3 suosituin sekä kuumista että kylmistä aterioista on ollut pääruoan, tuorelisäkkeen ja jälkiruoan sisältävä ateriavaihtoehto 3.

Kuumien aterioiden hinnat kuljetuksineen ovat vaihdelleet viikonpäivästä riippuen 13,63 - 16,00 euron välillä, kylmien aterioiden hinta 9,40 - 10,17 euron välillä. Asiakas maksaa aterioista ja kuljetuksista lautakunnan päättämän hinnan (17.12.2013, § 431). Vuonna 2014 pääruoan, tuorelisäkkeen ja jälkiruoan sisältävä ateriavaihtoehto 3 maksoi asiakkaalle 6,30 euroa, lisäksi asiakkaalta on peritty kuljetusmaksua 2 euroa/toimitus. Vuonna 2015 aterian hinta olisi 7 euroa ja kuljetusmaksun hinta 2,50 euroa/toimitus.

Sosiaali- ja terveystoimen subventioita erottamalla Palmian laskuttaman aterian ja kuljetuksen kokonaishinnan ja asiakkaan maksaman osuuden välillä on ollut huomattavan suuri ja huomattavasti korkeampi kuin Espoon ja Vantaan kaupunkien maksamat subventiot vastaavasta palvelusta naapurikunnissa. Lisäksi Helsingin sosiaali- ja terveystoimen maksaa erityisruokavaliosta aiheutuvan erityisruokavaliolisän 1,18 euroa/ateria (sisältyy 20 %:iin kaikista kotiaterioista).

Palmia on toimittanut kotiaterioita vuonna 2014 keskimäärin 1321 kappaletta päivässä, yhteensä vuositasolla noin 482 000 ateriaa. Sosiaali- ja terveystoimen maksanut Palmian kotiaterioiden subventiokustannuksia vuodessa yhteensä noin 1 560 000 euroa.

Menukat-ateriapalvelu toimittaa pääruoka-annokset pakastettuina asiakkaan Menukat-laitteeseen kahden viikon välein. Saatavilla on lisäksi jälkiruokia. Menukat-aterioiden kokonaishinnat vaihtelevat 8,41 eurosta 9,85 euroon. Asiakas maksaa aterian Menukat Oy:n hinnaston mukaisesti 4,56 - 6,00 euroa. Lisäksi asiakkaalta peritään laitteesta aiheutuva palvelumaksu 1,70 euroa vuorokaudessa.

Sosiaali- ja terveystoimen subventioi Menukat-ateriapalvelua 2,15 euroa vuorokaudessa. Vuonna 2014 Menukat-ateriapalvelun käyttäjiä on ollut keskimäärin 715 asiakasta/päivä, vuositasolla aterioita on toimitettu yhteensä noin 258 000. Menukat-ateriapalvelun subventiokustannukset ovat olleet vuodessa yhteensä noin 555 000 euroa.

Kun Helsingin kotiateriavaihtoehtoja ja -hintoja vertaillaan Espoon ja Vantaan järjestämiin vastaaviin palveluihin, Helsingin sosiaali- ja terveystoimen jokaista kotiateriaa kohden maksama subventio on



huomattavasti suurempi kuin Vantaan ja Espoon kotiateriapalvelun subventio.

Vantaalla kotiin kuljetettu ateriapalvelu sisältää kuuman pääruoan, salaatin ja jälkiruoan, jotka tuottaa Vantti, Vantaan Tilapalvelut Oy. Aterian kokonaishinta on arkisin 7,76 euroa ja viikonloppuisin 8,86 euroa. Hinnat sisältävät kuljetuksen, erillistä hintaa kuljetukselle ei ole. Asiakas maksaa aterialta kuljetuksineen 7,00 euroa.

Vantaan kaupungin maksama subventio on arkisin 0,76 euroa, viikonloppuisin 1,86 euroa. Lisäksi tulee erityisruokavaliomaksu 0,19 - 1,63 euroa riippuen ruokavaliosta. Ateriamäärä on vuositasolla keskimäärin 500 aterialta/päivä.

Espoossa kotiateria sisältää lämpimänä toimitetun pääruoan, salaatin ja jälkiruoan, jotka tuottaa Espoo Catering -liikelaite. Aterian kokonaishinta on 10,63 euroa, erityisruokavalioterian 14,00 euroa. Hinta sisältää kuljetuksen. Asiakas maksaa aterialta 7,20 euroa sekä kuljetusmaksun 3,00 euroa, yhteensä 10,20 euroa.

Espoon kaupungin maksama subventio aterialta on 0,43 euroa, erityisruokavaliosta 3,80 euroa. Kotiaterioiden määrä on arkisin noin 370 aterialta/päivä ja viikonloppuisin noin 150 aterialta/päivä.

Ateriahintojen vertailu osoittaa, että Palmian Helsingin sosiaali- ja terveystalolle tuottamat kuumien kotiaterioiden toimitukset ovat kokonaiskustannuksiltaan 42 % kalliimmat Vantaan vastaaviin verrattuna ja 23 % kalliimmat kuin Espoon vastaavat. Lisäksi Helsingin subventio aterialta on 81 % suurempi kuin Vantaalla ja 92 % suurempi kuin Espoossa. Kotihoidon asiakkaan itse maksama kokonaishinta on Helsingissä 28 % (8,30 euroa) halvempi kuin Espoossa (10,20 euroa) ja 18 % kalliimpi kuin Vantaalla (7,00 euroa). Vertailussa on käytetty Helsingin osalta aterialvaihtoehtoa, joka on samansisältöinen Vantaan ja Espoon kanssa.

Helsingin sosiaali- ja terveystalossa käytettävissä oleva kotiaterialjärjestelmä on nykyisellään monimutkainen, vaikeasti hallittava ja sosiaali- ja terveystalolle naapurikuntia selvästi kalliimpi. Esiitetty muutos, jossa sekä kylmistä että kuumista kotiaterioista tilataan jatkossa suosituinta aterialvaihtoehtoa 3, yhtenäistää kotiateriapalvelua pääkaupunkiseudulla. Todettakoon, että Helsingin kotihoidon asiakkaille on jatkossakin tarjolla useampia vaihtoehtoja kuin naapurikunnissa: aterial on mahdollista saada kotiin toimitettuna kuumana tai kylmänä sekä lisäksi Menu-mat-ateriapalveluna. Myös sotainvalidien aterialvaihtoehto säilyy. Asiakkaalla on myös mahdollisuus ostaa lisäpalvelua omalla kustannuksellaan.



---

## Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Hyvä ravitsemus on keskeinen tekijä hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja terveyden ylläpitämisessä ja edistämisessä. Asiakkaan tarpeiden arviointi ja niiden pohjalta luotu ravitsemushoidon suunnitelma ovat kotona asuvien ravitsemustilan ja toimintakyvyn säilymisen edellytyksiä. Kotihoidossa ikääntyneiden ravitsemuksen seurantaan kiinnitetään erityistä huomiota. Syödyn ruoan määrää ja laatua seurataan. Sosiaali- ja terveystieteiden järjestämä kotiateriapalvelu tukee kotihoidon asiakkaiden ravitsemuksen ylläpitoa. Ehdotettu muutos yhtäältä selkiinnyttää kotiateriajärjestelmää ja toisaalta takaa täysipainoisen ja terveellisen aterian kotiin kuljettuna. Muutoksella ei ole negatiivisia terveys- ja hyvinvointivaikutuksia.

### Esittelijä

virastopäällikkö  
Hannu Juvonen

### Lisätiedot

Juha Jolkkonen, osastopäällikkö, puhelin: 310 52482  
juha.jolkkonen(a)hel.fi  
Riitta Simoila, osastopäällikkö, puhelin: 310 42213  
riitta.simoila(a)hel.fi

## Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali- ja terveyslautakunta

## Otteet

### Ote

Osastopäälliköt  
Palvelupäällikkö  
Talous- ja strategiapäällikkö